

**IS CORRUPTION THREATENS THE UNIT? IMPACT AND EVALUATION
OF THE CRIME OF CORRUPTION ON THE PROPER FUNCTIONING AND
DEVELOPMENT OF THE POLISH AND ITS CITIZENS**

**CZY KORUPCJA ZAGRAŻA JEDNOSTCE? WPŁYW I OCENA
PRZESTĘPCZOŚCI KORUPCYJNEJ NA PRAWIDŁOWE FUNKCJONOWANIE
I ROZWÓJ POLSKI I JEJ OBYWATELI**

dr inż. Paweł Chodak

Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie
pawelchodak@wp.pl

ABSTRACTS

The article is the result of a survey carried out in the framework of the research theme: TB_3_2013 to statutory school of Regional Economy. Alcide De Gasperi in Józefów. The aim of the study was to know the opinion of the students. on the scale of the phenomenon of corruption in Poland, the causes of its occurrence, areas affected by corruption, ways to combat and prevent corruption and the impact of corruption on development and future.

The issue of corruption represents a very serious threat to the proper functioning and the free State. The functioning of the State security and the development of its citizens, is a guarantee of safety and a sense of social justice. All of these elements are part of the need to ensure appropriate conditions for the functioning of the State by governing. This task is extremely difficult and requires a series of actions on many levels, the functioning of the State, its structures and bodies. The problem is the same phenomenon of corruption. Every day, corruption is treated as an unwanted phenomenon as something negative, something you should not do what it was not proper. By analyzing the same phenomenon in comparison. against organized crime, it turns out that corruption is not so large-negative impact on society as activities organized criminal groups engaged in the most severe offences against the life and health of the population. Corruption is the most intelligent crime, offences committed in silence and in secret from the public.

KEY WORDS:

corruption, corruption offenses, surveys, studies of corruption, society, government, the scale of corruption, the threat of development of the state and citizens, non-governmental organizations dealing with the phenomenon of corruption, police fighting corruption.

WPROWADZENIE

Artykuł jest wynikiem przeprowadzonych badań ankietowych zrealizowanych w ramach tematu badawczego Nr: *TB 3_2013* zgłoszonego do badań statutowych Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie. Celem badań było poznanie opinii studentów m.in. na temat skali zjawiska korupcji w Polsce, przyczyn jego występowania, obszarów dotkniętych korupcją, sposobów zwalczania i zapobiegania korupcji oraz wpływu korupcji na rozwój i przyszłość państwa.

Problematyka korupcji stanowi bardzo poważne zagrożenie dla prawidłowego i swobodnego funkcjonowania każdego państwa. Funkcjonowanie państwa to bezpieczeństwo i rozwój jego obywateli, to gwarancja bezpieczeństwa oraz poczucie sprawiedliwości społecznej. Wszystkie te elementy wpisują się w potrzebę zapewnienia odpowiednich warunków do funkcjonowania państwa przez rządzących. Jest to zadanie niezwykle trudne i wymaga prowadzenia szeregu działań na wielu płaszczyznach funkcjonowania państwa, jego struktur oraz organów. Problemem jest samo zjawisko korupcji. Na co dzień korupcja traktowana jest jako zjawisko niepożądane, jako coś negatywnego, coś, czego się nie powinno robić, czego nie wypada. Analizując samo zjawisko w porównaniu np. z przestępczością zorganizowaną, okazuje się, że korupcja nie wywiera aż tak dużego - negatywnego wpływu na społeczeństwo jak działalność zorganizowanych grup przestępczych dokonujących najcięższych przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu ludności. Korupcja to najczęściej przestępstwa inteligentne, to przestępstwa popełniane w ciszy i w tajemnicy przed społeczeństwem.

Jak pisze Paweł Sitek w swojej książce *„Łapownictwo urzędnicze, polityczne oraz gospodarcze w świetle prawa karnego”* (2013), jednym z najbardziej społecznie szkodliwych zachowań atakujących od wewnątrz działalność instytucji państwowych i samorządu terytorialnego jest łapownictwo. Nie jest to zjawisko nowe i nie są to przestępstwa, które pojawiły się w ostatnich latach czy dziesięcioleciach. Korupcja pojawia się w czasach biblijnych. Wiele wersów biblijnych Starego Testamentu opisuje bowiem dosłownie praktyki korupcyjne urzędników (a także kupców i handlarzy), których motorem jest niepohamowana chciwość i chęć pomnażania osobistego majątku. Oto chęć wzbogacenia doprowadza nieuczciwych sprzedawców do przestępstw [Księga Syracydesa, por. Syr 26, 28] do fałszowania wagi, gnębienia ubogich i bezrolnych, do wyciągania pieniędzy w każdej sytuacji – *„(...) będziemy wagę podstępnie fałszować (...) kupować biednego za srebro, a ubogiego za parę sandałów i plewy pszeniczne będziemy sprzedawać (...)”* [Księga Amosa, por. Am 8, 5-6]. w innym miejscu zaś czytamy, że ludzie bogaci dopuszczają się wymuszania okupu, zagarniania majątków – *„(...) przydają dom do domu, przylączają rolę do roli (...)”* [Księga Izajasza, por. Iz 5, 8]. Niemal identyczne słowa podaje Księ-

ga proroka Micheasza, w której piętnuje on chciwość i nadużywanie stanowisk, prowadzące nawet do niewoli ubogich w ten sposób: „*Biada tym, którzy planują nieprawości (...). Gdy pożądają pól, zagarniają je, gdy domów – to je zabierają; biorą w niewolę męża wraz z jego domem, człowieka z jego dziedzictwem*” [por. Mi 2, 5-8]. o wykorzystywaniu i zniewalaniu biednych czytamy również w Księdze Nehemiasza [por. Neh 5, 1-5]. Jeremiasz gromi z kolei tych, którzy odmawiają ludziom zapłaty za pracę: „*Biada temu, kto buduje swój dom bez sprawiedliwości ... i używa usług bliźniego swego bez wynagrodzenia*” [por. Jer 22, 13]. Inni urzędnicy - rządcy i sędziowie - wymuszają łapówki - „*zyski bezprawne i podarki*” – pisze cytowany wcześniej prorok Izajasz [Księga Izajasza, por. Iz 33, 15]. Starotestamentowe księgi w pełni odzwierciedlają zatem całkowity brak tolerancji wobec zachowania urzędników domagających się od ludu dodatkowego wynagrodzenia za swe codzienne obowiązki. Przez sprawiedliwych proroków i sędziów często przemawiał w pełni uzasadniony gniew: „*(...) o wy, ciemiężcy sprawiedliwego, biorący okup i uciskający w bramie ubogich!*” [Księga Amosa, por. Am 5, 12]. Wiele słów negujących i potępiających zjawisko korupcji znajdujemy na kartach Księgi Przysłów. Oto czytamy tu bowiem: „*(...) Sprawiedliwością król utwierdza krainę (...) lecz burzy ją mąż goniący za łapówkami*” [por. Księga Przysłów 29, 4]. A w innym miejscu podobne słowa: „*Burzy swój dom ten, kto jest przekupny, lecz kto nienawidzi łapówek, będzie żył*” [por. Księga Przysłów 15, 27]. i na koniec przypomnienie: „*Kto oszukuje maluczkiego, znieważa jego Twórcę, lecz chwala Go ten, kto okazuje łaskę biednemu*” (w innym tłumaczeniu: „*Kto ciemięży ubogiego, lży jego Stwórcę, czci Go ten, kto się nad biednym lituje*” [por. Księga Przysłów 14, 31]).

Przedstawione powyżej wybrane odwołania do zjawiska korupcji, o którym była mowa w okresie biblijnym, utwierdzają nas w przekonaniu, jak trudno jest zwalczać przestępczość korupcyjną od samego początku jej występowania.

DEFINICJA KORUPCJI

Analizując dostępną literaturę, można postawić tezę, iż budowanie kolejnych definicji korupcji jest ważniejsze od budowania mechanizmów popełniania przestępstw korupcyjnych w Polsce. Nie jest to zjawisko negatywne, ponieważ każde teoretyczne podejście do tego zjawiska jest wartością dodaną do całego procesu zapobiegania, ujawniania, wykrywania i zwalczania tej formy przestępczości. Problem korupcji stał się na tyle istotny, że ustawodawca podjął decyzję o utworzeniu nowej służby specjalnej odpowiedzialnej za zwalczanie tej formy przestępczości. w 2006 roku do życia powołane zostało Centralne Biuro Antykorupcyjne, do którego zadań należy m.in.:

- 1) rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw przeciwko:

- a. działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego,
 - b. wymiarowi sprawiedliwości,
 - c. finansowaniu partii politycznych,
 - d. obowiązkom podatkowym i rozliczeniom z tytułu dotacji i subwencji,
 - e. zasadom rywalizacji sportowej,
 - f. obrotowi lekami, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywnościowego, wyrobami medycznymi oraz ściganie ich sprawców;
- 2) ujawnianie i przeciwdziałanie przypadkom nieprzestrzegania przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne;
 - 3) dokumentowanie podstaw i inicjowanie realizacji przepisów ustawy z dnia 21 czerwca 1990 r. o zwrocie korzyści uzyskanych niesłusznie kosztem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych;
 - 4) ujawnianie przypadków nieprzestrzegania określonych przepisami prawa procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie: prywatyzacji i komercjalizacji, wsparcia finansowego, udzielania zamówień publicznych, rozporządzania mieniem jednostek lub przedsiębiorców;
 - 5) kontrola prawidłowości i prawdziwości oświadczeń majątkowych lub oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej osób pełniących funkcje publiczne;
 - 6) prowadzenie działalności analitycznej dotyczącej zjawisk występujących w obszarze właściwości CBA oraz przedstawianie w tym zakresie informacji Prezesowi Rady Ministrów, Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Sejmowi oraz Senatowi;
 - 7) podejmowanie innych działań określonych w odrębnych ustawach i umowach międzynarodowych.

Istotnym wsparciem dla naszego wymiaru sprawiedliwości w walce z tą formą przestępczości było ustanowienie definicji korupcji w art. 3a cyt. ustawy.

KORUPCJĄ, W ROZUMIENIU USTAWY, JEST CZYN:

- 1) *polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu przez jakąkolwiek osobę, bezpośrednio lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści osobie pełniącej funkcję publiczną dla niej samej lub dla jakiejkolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;*
- 2) *polegający na żądaniu lub przyjmowaniu przez osobę pełniącą funkcję publiczną bezpośrednio lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej*

lub dla jakiegokolwiek innej osoby, lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;

- 3) *popelniany w toku działalności gospodarczej, obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu, bezpośrednio lub pośrednio, osobie kierującej jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującej w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub na rzecz jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie;*
- 4) *popelniany w toku działalności gospodarczej obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na żądaniu lub przyjmowaniu bezpośrednio lub pośrednio przez osobę kierującą jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującą w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie.*

BADANIA KORUPCJI

Podjętą badaniem na temat „Czy korupcja zagraża jednostce? Wpływ i ocena przestępczości korupcyjnej na prawidłowe funkcjonowanie i rozwój Polski i jej obywateli”, poszukiwano odpowiedzi na pytania skierowane do studentów odbywających studia licencjackie w trybie zaocznym. Badania zostały przeprowadzone w formie anonimowej bez podawania dodatkowych informacji związanych z wiekiem czy miejscem zamieszkania. Celem badań było uzyskanie wiedzy na temat korupcji w Polsce, jej skali oraz zagrożenia państwa i jej obywateli. Ankieta poszukiwała również odpowiedzi na kilka pytań otwartych, które z jednej strony mogą stanowić ważny materiał w procesie dydaktycznym, a z drugiej strony istotny element w opracowywaniu założeń do kolejnych strategii – programów rządowych mających na celu zwalczanie korupcji w Polsce.

Ankieta została skonstruowana w oparciu o szeroką analizę zjawiska korupcji prezentowaną w literaturze, dotychczasowe badania w tym obszarze oraz w oparciu o doświadczenie autora wynikające z praktycznych działań ujawniania i zwalczania przestępstw korupcyjnych w ramach służby w Policji i Centralnym Biurze Antykorupcyjnym.

KONSTRUKCJA ANKIETY

Ankieta składa się z 23 zadań, w skład których wchodzi pytania o stan wiedzy oraz opinię na dany temat, stopień występowania danego zjawiska oraz zadania otwarte mające na celu uzyskanie wiedzy respondenta w badanym temacie.

Pytanie 1. Czy Pana/Pani zdaniem zjawisko korupcji występuje w Polsce? (*zaznacz właściwą odpowiedź z następujących możliwości: bardzo często, raczej często, raczej rzadko, nigdy, nie mam zdania*). Pytanie ma na celu uzyskanie odpowiedzi na temat występowania i skali zjawiska korupcji w Polsce.

Pytanie 2. Czy Pana/Pani zdaniem zjawisko korupcji w Polsce jest problemem dużym czy małym? (*zaznacz właściwą odpowiedź z następujących możliwości: dużym, małym, nie mam zdania*). Pytanie ma na celu określenie skali problemu zjawiska korupcji. w przypadku kiedy respondent uznaje, iż zjawisko korupcji nie występuje, może wybrać odpowiedź *nie mam zdania*.

Pytanie 3. Proszę o wskazanie stopnia zagrożenia bezpieczeństwa Polski w związku z korupcją: (*zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: bardzo wysoki, wysoki, średni, niski, bardzo niski lub żaden, nie mam zdania*). Pytanie skierowane na ustalenie związku korupcji z bezpieczeństwem naszego kraju – ustalenie czy istnieje bezpośredni związek korupcji z bezpieczeństwem.

Pytanie 4. w jakim stopniu zjawisko korupcji w Polsce podważa wiarygodność naszego kraju na arenie międzynarodowej? (*zaznacz właściwą odpowiedź z następujących możliwości: bardzo wysokim, wysokim, średnim, niskim, bardzo niskim lub żadnym, nie mam zdania*). Celem pytania było ustalenie związku pomiędzy skorumpowanym państwem i jego wiarygodnością na arenie międzynarodowej, czyli ustalenie czy istnieje zależność polegająca na tym, iż czym bardziej skorumpowane państwo, tym niższa jego pozycja na arenie międzynarodowej.

Pytanie 5. Proszę o wskazanie stopnia, w jakim korupcja wpływa na utratę zaufania społeczeństwa do władz sprawujących władzę: (*zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: bardzo wysoki, wysoki, średni, niski, bardzo niski lub żaden, nie mam zdania*). Celem pytania było zbadanie zależności pomiędzy występowaniem korupcji w państwie a poziomem zaufania społeczeństwa do sprawujących władzę.

Pytanie 6. Proszę o zaznaczenie pięciu przyczyn występowania według Pana/Pani korupcji w Polsce:

- dla zysku w postaci pieniędzy,
- dla uzyskania intratnych stanowisk,
- przyzwyczajenie społeczeństwa do dawania łapówek od dziesięcioleci,
- brak przejrzystych przepisów prawnych – wykorzystywanie luk prawnych,

- brak odpowiedzialności za podejmowane decyzje wśród urzędników,
- niska skuteczność służb odpowiedzialnych za zwalczanie korupcji,
- nieskuteczny wymiar sprawiedliwości,
- niskie kary, a czasami ich całkowity brak,
- brak odpowiedzialności finansowej za popełnione przestępstwo,
- trudności w ujawnianiu tego typu przestępstw,
- trudności w dostępie do podstawowych potrzeb – służba zdrowia.

Celem pytania było ustalenie przyczyn występowania korupcji w Polsce wraz z ich skalą.

Pytanie 7. Które z poniższych stwierdzeń jest według Pana/Pani bliższe rzeczywistości? (*zaznacz jedną odpowiedź*)

- Ludzie dają łapówki, bo są do tego zmuszani;
- Ludzie dają łapówki, bo nie wierzą, że ich sprawa będzie załatwiona;
- Ludzie dają łapówki, bo uważają, że to dobry zwyczaj.

Celem pytania było ustalenie powodów dawania łapówek przez społeczeństwo. Odpowiedzi zostały opracowane w oparciu o analizę historyczną zjawiska oraz w oparciu o analizę danych na temat korupcji w Polsce, prezentowanych w „Mapie korupcji” Centralnego Biura Antykorupcyjnego.

Pytanie 8. Proszę o określenie poziomu zjawiska korupcji wśród: (0 – *nie występuje*, 5 – *bardzo wysoki poziom występowania*).

- 1) posłów (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 2) polityków (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 3) sędziów (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 4) prokuratorów (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 5) urzędników wojewódzkich (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 6) urzędników powiatowych (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 7) urzędników samorządowych (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 8) radnych (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 9) lekarzy (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 10) pielęgniarek (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 11) firm farmaceutycznych (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 12) firm prywatnych (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 13) firm państwowych (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 14) pracowników banków (0) (1) (2) (3) (4) (5)

- 15) pracowników urzędów skarbowych (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 16) nauczycieli (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 17) policjantów (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 18) żołnierzy (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 19) celników (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 20) straży granicznej (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 21) straży miejskiej (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 22) inspekcji transportu drogowego (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 23) sędziów sportowych (0) (1) (2) (3) (4) (5)

W pytaniu przedstawione zostały dwadzieścia trzy profesje – zawody, z jakimi mamy najczęściej do czynienia w codziennym życiu. Respondenci mieli możliwość dodawania nowych, i jak to w praktyce się okazało, ostateczna liczba zawodów uległa zwiększeniu. Ważnym elementem w badaniu była możliwość wyboru skali, co pozwala na uzyskanie opinii oraz dokonanie klasyfikacji najbardziej skorumpowanych w ocenie respondentów profesji.

Pytanie 9. Jak Pan/Pani sądzi, czy wśród urzędników państwowych i polityków częste są takie zjawiska jak załatwianie kontraktów, zamówień rządowych dla rodziny, kolegów, znajomych prowadzących firmy prywatne? (*zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: są częste, są rzadkie, nie mam zdania*). w pytaniu chodzi m.in. o ustalenie skali występowania protekcji czy nepotyzmu.

Pytanie 10. Proszę o wymienienie służb odpowiedzialnych w Polsce za przeciwdziałanie, ujawnianie i zwalczanie przestępczości korupcyjnej. Pytanie ma na celu ustalenie poziomu wiedzy respondentów.

Pytanie 11. Proszę o wymienienie organizacji pozarządowych w Polsce wspomagających walkę z korupcją. Analogicznie jak w pytaniu 10. chodzi o ustalenie wiedzy na temat działających w Polsce organizacji. Poziom wiedzy respondentów może stanowić impuls dla właściwych organów do podejmowania odpowiednich działań informacyjnych, a władze uczelni w Polsce do rozmów na temat zakresu programów nauczania.

Pytanie 12. Proszę o wskazanie, na jakim poziomie realizowane jest przeciwdziałanie korupcji w Polsce przez upoważnione służby: (*zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: bardzo wysokim, wysokim, średnim, niskim, bardzo niskim, nie mam zdania*). Pytanie mające na celu uzyskanie wiedzy na temat skuteczności służb zwalczających korupcję w Polsce oraz sposobu informowania opinii publicznej na temat realizowanych przez siebie zadań.

Pytanie 13. Czy obowiązujące w Polsce przepisy prawne są wystarczające do przeciwdziałania korupcji? (*zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości:*

tak, nie, nie mam zdania). Pytanie ważne dla oceny naszego prawodawstwa krajowego dotyczącego zwalczania przestępczości korupcyjnej. Pytanie może stanowić impuls do dyskusji nad stosowanymi obecnie sposobami karania sprawców przestępstw korupcyjnych.

Pytanie 14. Czy Pana/Pani zdaniem wszyscy w Polsce są równi wobec prawa za popełnione przestępstwa korupcyjne? (*zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: zdecydowanie wszyscy, raczej wszyscy, nie wszyscy, zdecydowanie nie wszyscy, nie mam zdania*). Bardzo ważne pytanie dotyczące osobistego odczucia społeczeństwa do stosowanego prawodawstwa. Pytanie dotyka aspektów sprawiedliwości społecznej, która jest niezwykle ważnym elementem dla poczucia bezpieczeństwa oraz nieuchronności sprawiedliwej kary za popełnione przestępstwo.

Pytanie 15. Czy działalność mediów i dziennikarzy jest pomocna w ujawnianiu korupcji? (*zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: jest zdecydowanie pomocna, jest raczej pomocna, nie jest pomocna, nie mam zdania*). Pytanie dotyka bardzo istotnego elementu wspierającego zwalczanie oraz ujawnianie przestępstw korupcyjnych, jakim niewątpliwie jest udział mediów w ujawnianiu i nagłaśnianiu tego typu zdarzeń.

Pytanie 16. w jakim stopniu polski wymiar sprawiedliwości jest skuteczny w zakresie przeciwdziałania korupcji? (*zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: bardzo dużym, dużym, średnim, niskim, nie mam zdania*). Skuteczny wymiar sprawiedliwości to wymierzanie sprawiedliwych wyroków, to równość prawa wobec wszystkich, a w konsekwencji to sprawiedliwość społeczna.

Pytanie 17. Czy wymierzone kary za popełniane przestępstwa korupcyjne są adekwatne do wyrządzonych strat? (*zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie, nie mam zdania*). Pytanie związane ze sprawiedliwością i odczuciami społecznymi w wydawanych przez sądy wyrokach. Społeczeństwo stosuje podstawową zasadę – większe przestępstwo to większa kara. Kara musi być adekwatna do popełnionego czynu i musi być wykonana.

Pytanie 18. Czy zastosowanie zasady bezwzględnej zwrotu pieniędzy do wartości poniesionych strat wraz z należnymi odsetkami byłoby lepszym rozwiązaniem niż pozbawienie wolności? (*zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: tak, nie, nie mam zdania*). Pytanie ma na celu zbadanie pomysłu polegającego na bezwzględnym zwrocie kwoty pieniędzy powiększonej o ustawowe odsetki z tytułu zwłoki, jaka została nienależnie przyjęta lub poniesionej straty.

Pytanie 19. Jaki jest Pana/Pani zdaniem poziom zaangażowania rządu w zwalczanie korupcji? (*zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: bardzo wysoki, wysoki, średni, niski, bardzo niski lub żaden, nie mam zdania*). Pytanie ma

na celu uzyskanie informacji na temat oceny społeczeństwa w stosunku do elit rządzących w temacie zaangażowania w zwalczanie przestępczości korupcyjnej.

Pytanie 20. w jakim stopniu organizacje pozarządowe typu Fundacja Batorego, Transparency International przyczyniają się obniżania poziomu korupcji w Polsce? (zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: *bardzo dużym, dużym, średnim, niskim, nie mam zdania*). Celem pytania było ustalenie, czy działalność organizacji pozarządowych wspierających walkę z korupcją jest znana społeczeństwu, czy obywatele mają wiedzę o zakresie ich działalności oraz uzyskiwanych efektach.

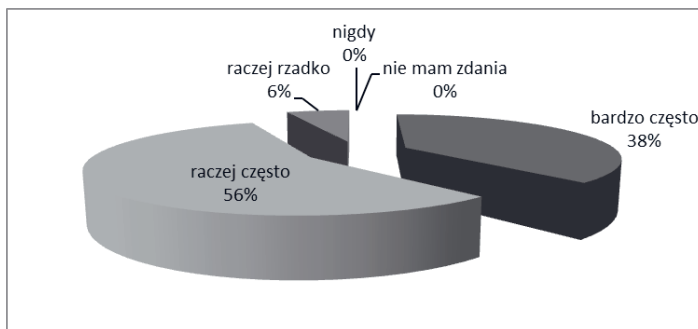
Pytanie 21. Czy spotkał się Pan/Pani z akcjami mającymi na celu przeciwdziałanie korupcji w Polsce? TAK – opisz tę akcję, NIE. Skuteczne informowanie opinii społecznej o działaniach prowadzonych w kierunku zwalczania przestępczości korupcyjnej jest niezwykle istotne z punktu widzenia podnoszenia świadomości oraz edukowania od najmłodszych lat.

Pytanie 22. Jak duży wpływ na jakość życia, rozwój własny oraz funkcjonowanie w społeczeństwie ma występowanie korupcji w Polsce? (zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: *bardzo duży, duży, średni, niski, nie ma wpływu*). Jakość życia, status ekonomiczny rodziny, praca to najważniejsze dobra w dzisiejszych trudnych dla gospodarki czasach. Dlatego też ustalenie stopnia wpływu występowania korupcji na te dobra powinno stanowić istotny element wiedzy dla elit rządzących.

Pytanie 23. Proszę o wskazanie co najmniej trzech działań, jakie należy podjąć w celu obniżenia poziomu korupcji w Polsce. Pytanie otwarte, szukające nowych rozwiązań w zakresie poprawy w zapobieganiu, ujawnianiu i zwalczaniu przestępczości korupcyjnej w Polsce.

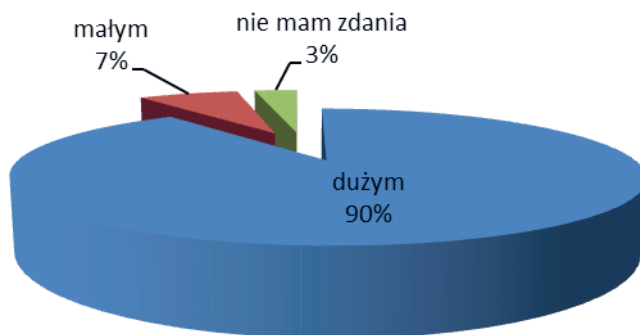
WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

Pytanie 1. Czy Pana/Pani zdaniem zjawisko korupcji występuje w Polsce?

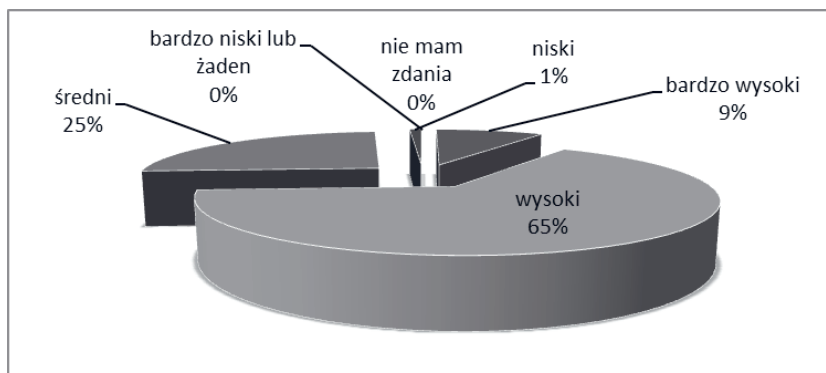
Komentarz: Uzyskane podczas przeprowadzonej ankiety wyniki na temat występowania korupcji w Polsce jednoznacznie wskazują, że zjawisko to występuje i to w 100 %. Pierwsze trzy kategorie odpowiedzi to zgoda na występowanie zjawiska.

Pytanie 2. Czy Pana/Pani zdaniem zjawisko korupcji w Polsce jest problemem dużym czy małym?

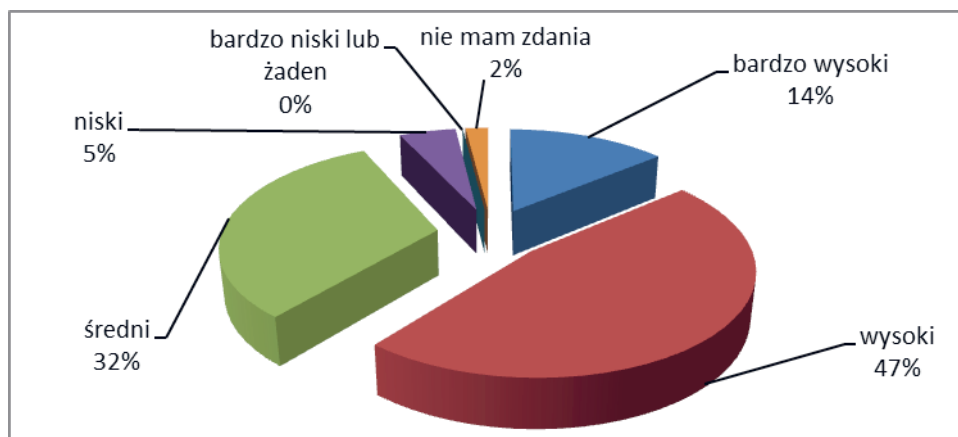
Komentarz: Korupcja stanowi duży problem dla Polski, co potwierdziło 90% respondentów. Jako mały problem uznało jedynie 7%, a tylko 3% respondentów nie było w stanie ocenić skali problemu.

Pytanie 3. Proszę o wskazanie stopnia zagrożenia bezpieczeństwa Polski w związku z korupcją.

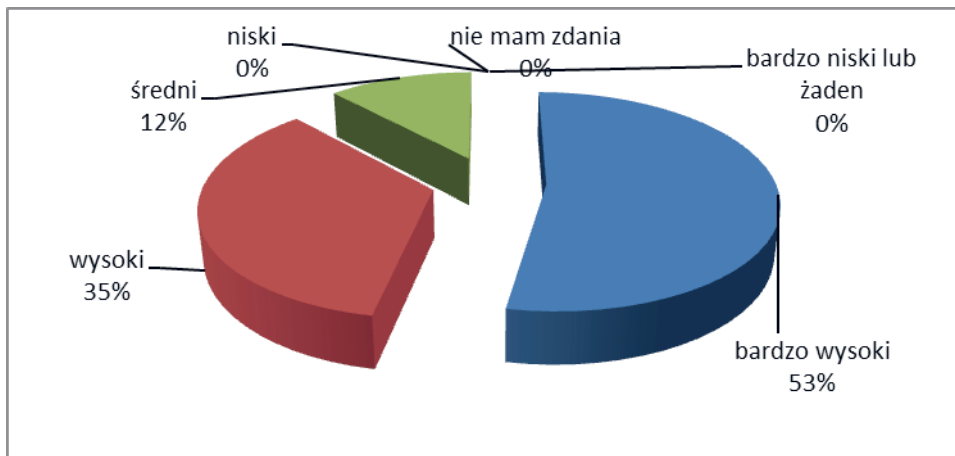
Komentarz: Stopień zagrożenia korupcją dla bezpieczeństwa państwa na podstawie uzyskanych wyników należy uznać za wysoki (65%). Biorąc pod uwagę dwie pierwsze skale, tj. bardzo wysoki i wysoki, co daje łącznie 74%, należy uznać, że korupcja stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa. Potwierdzeniem tego jest wynik 0% dla bardzo niski lub żaden oraz nie mam zdania i jedynie 1% dla skali niski.

Pytanie 4. w jakim stopniu zjawisko korupcji w Polsce podważa wiarygodność naszego kraju na arenie międzynarodowej?

Komentarz: Analiza przedstawionych wyników pozwala na postawienie hipotezy, iż korupcja negatywnie wpływa na stopień wiarygodności naszego państwa na arenie międzynarodowej w związku z występowaniem korupcji. Poziom niski wybrało 5% respondentów, bardzo niski lub żaden 0%, a jedynie 2% nie miało zdania na ten temat. Biorąc pod uwagę realizację dużych projektów, które w znacznej części są finansowane przez Unię Europejską, korupcja negatywnie wpływa na obecną i przyszłą współpracę z naszym krajem w tym obszarze.

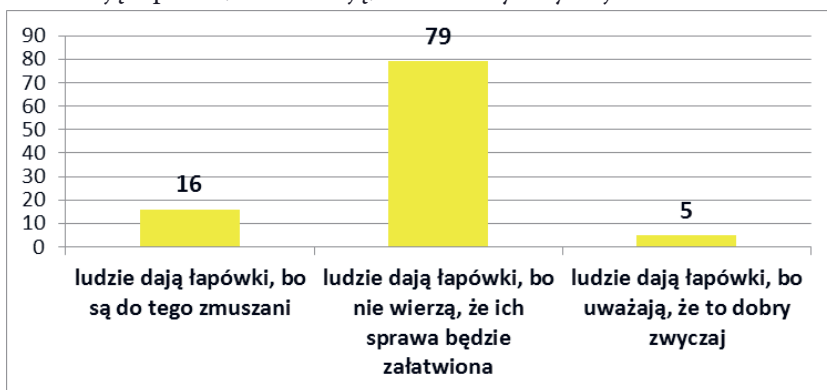
Pytanie 5. Proszę o wskazanie stopnia, w jakim korupcja wpływa na utratę zaufania społeczeństwa do władz sprawujących władzę.

Komentarz: Zaufanie społeczeństwa do sprawujących władzę jest wyznacznikiem ich działań oraz oceną podejmowanych wysiłków w celu zapewnienia społeczeństwu odpowiednich warunków egzystencji i rozwoju. 53% respondentów wskazało, że korupcja w bardzo wysokim stopniu wpływa na utratę zaufania społeczeństwa do władz. Dodając do tego 35% badanych, którzy wybrali poziom wysoki, należy wskazać na ściśle powiązanie i współzależność, jaka występuje pomiędzy występowaniem korupcji a zaufaniem do rządzących.

Pytanie 6. Które z poniższych stwierdzeń jest według Pana/Pani bliższe rzeczywistości? (zaznacz jedną odpowiedź)

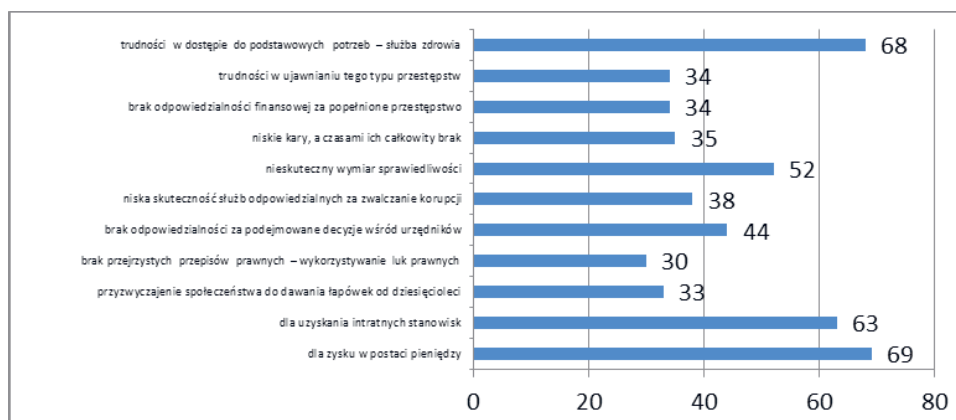
- Ludzie dają łapówki, bo są do tego zmuszani;
- Ludzie dają łapówki, bo nie wierzą, że ich sprawa będzie załatwiona;
- Ludzie dają łapówki, bo uważają, że to dobry zwyczaj.

Komentarz: Dlaczego dajemy łapówki? Aż 79% wskazało, że dajemy łapówki, ponieważ ludzie nie wierzą, że ich sprawa będzie załatwiona. z kolei 16% wskazało, że ludzie dają łapówki, bo są do tego zmuszeni. Tylko 5% wskazało, że dawanie łapówek wynika z dobrego zwyczaju.

Pytanie 7. Proszę o zaznaczenie pięciu przyczyn występowania według Pana/ Pani korupcji w Polsce:

- dla zysku w postaci pieniędzy,
- dla uzyskania intratnych stanowisk,
- przyzwyczajenie społeczeństwa do dawania łapówek od dziesięcioleci,
- brak przejrzystych przepisów prawnych – wykorzystywanie luk prawnych,
- brak odpowiedzialności za podejmowane decyzje wśród urzędników,
- niska skuteczność służb odpowiedzialnych za zwalczanie korupcji,
- nieskuteczny wymiar sprawiedliwości,
- niskie kary, a czasami ich całkowity brak,
- brak odpowiedzialności finansowej za popełnione przestępstwo,
- trudności w ujawnianiu tego typu przestępstw,
- trudności w dostępie do podstawowych potrzeb – służba zdrowia.

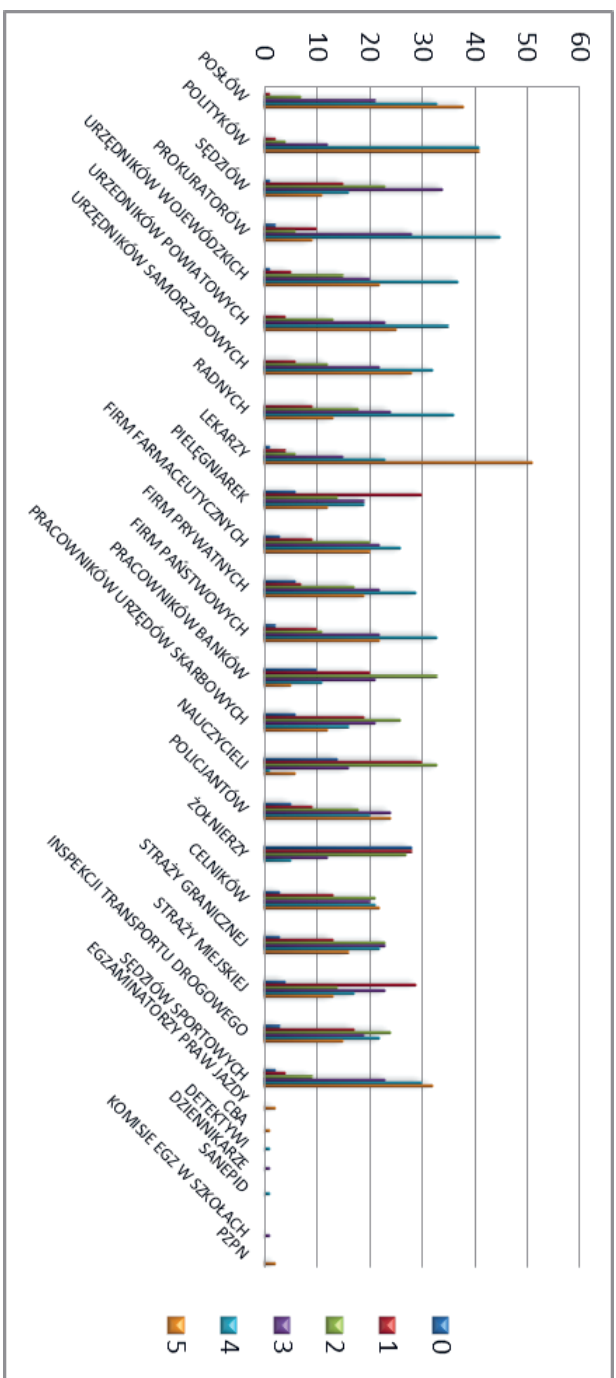

Komentarz: Główne przyczyny występowania korupcji w Polsce to: zysk w postaci pieniędzy – 69 respondentów, trudności w dostępie do podstawowych potrzeb – służby zdrowia, możliwość taką wybrało 68 respondentów oraz uzyskanie intratnych stanowisk – 63 respondentów. Na uwagę zasługują również 52 odpowiedzi wskazujące na nieskuteczny wymiar sprawiedliwości.

Pytanie 8. Proszę o określenie poziomu zjawiska korupcji wśród: (0 – nie występuje, 5 – bardzo wysoki poziom występowania)

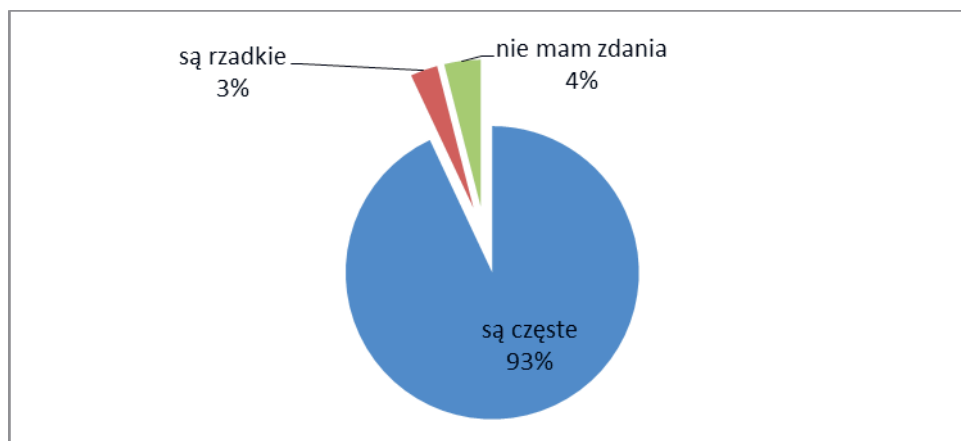
- 24) posłów (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 25) polityków (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 26) sędziów (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 27) prokuratorów (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 28) urzędników wojewódzkich (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 29) urzędników powiatowych (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 30) urzędników samorządowych (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 31) radnych (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 32) lekarzy (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 33) pielęgniarek (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 34) firm farmaceutycznych (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 35) firm prywatnych (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 36) firm państwowych (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 37) pracowników banków (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 38) pracowników urzędów skarbowych (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 39) nauczycieli (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 40) policjantów (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 41) żołnierzy (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 42) cełników (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 43) straży granicznej (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 44) straży miejskiej (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 45) inspekcji transportu drogowego (0) (1) (2) (3) (4) (5)
- 46) sędziów sportowych (0) (1) (2) (3) (4) (5)

Komentarz: Największy poziom (5) korupcji według respondentów dotyczy lekarzy (51 wskazań), następnie polityków (41 wskazań), posłów (38 wskazań). Poziom „zerowy” wskazano dla żołnierzy. Pojawily się nowe kategorie: egzaminatorzy praw jazdy, funkcjonariusze Centralnego Biura Antykorupcyjnego, detektywi, dziennikarze, SANEPID, komisje egzaminacyjne w szkołach oraz PZPN.

Komentarz: Największy poziom (5) korupcji według respondentów dotyczy lekarzy (51 wskazań), następnie polityków (41 wskazań), posłów (38 wskazań). Poziom „zerowy” wskazano dla żołnierzy. Pojawiły się nowe kategorie: egzaminatorzy praw jazdy, funkcjonariusze Centralnego Biura Antykorupcyjnego, detektywi, dziennikarze, SANEPID, komisje egzaminacyjne w szkołach oraz PZPN.

Pytanie 9. Jak Pan/Pani sądzi, czy wśród urzędników państwowych i polityków częste są takie zjawiska, jak załatwianie kontraktów, zamówień rządowych dla rodziny, kolegów, znajomych prowadzących firmy prywatne? (*zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: są częste, są rzadkie, nie mam zdania*). w pytaniu chodzi m.in. o ustalenie skali występowania protekcji czy nepotyzmu.

Komentarz: Skala nepotyzmu wśród polityków i urzędników państwowych jest ogromna, co potwierdza 93% ankietowanych.

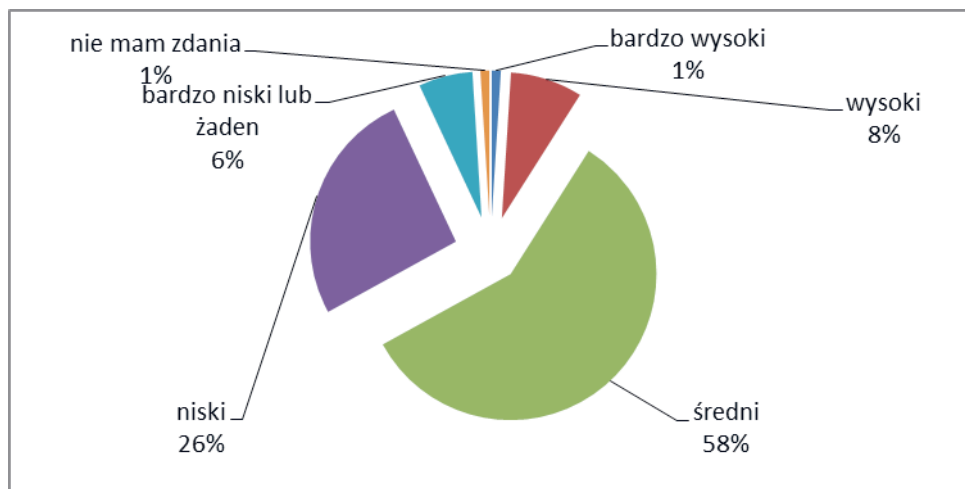
Pytanie 10. Proszę o wymienienie służb odpowiedzialnych w Polsce za przeciwdziałanie, ujawnianie i zwalczanie przestępczości korupcyjnej. Pytanie ma na celu ustalenie poziomu wiedzy respondentów.

Komentarz: Według ankietowanych służby odpowiedzialne m.in. za zwalczanie korupcji to (od najczęściej wskazanych): Centralne Biuro Antykorupcyjne, Policja, Centralne Biuro Śledcze, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Prokuratura, Żandarmeria Wojskowa, Służba Kontrwywiadu Wojskowego, Straż Graniczna, Urzędy Skarbowe, Sądy, Najwyższa Izba Kontroli, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Straż Miejska. Niektóre z podanych organów nie zajmują się problematyką korupcji w badanym ujęciu, co wskazywać może na niedostateczny brak wiedzy ankietowanych.

Pytanie 11. Proszę o wymienienie organizacji pozarządowych w Polsce wspomagających walkę z korupcją. Analogicznie jak w pytaniu 10. chodzi o ustalenie wiedzy na temat działających w Polsce organizacji. Poziom wiedzy respondentów może stanowić impuls dla właściwych organów do podejmowania odpowiednich działań informacyjnych, a władze uczelni w Polsce do rozmów na temat zakresu programów nauczania.

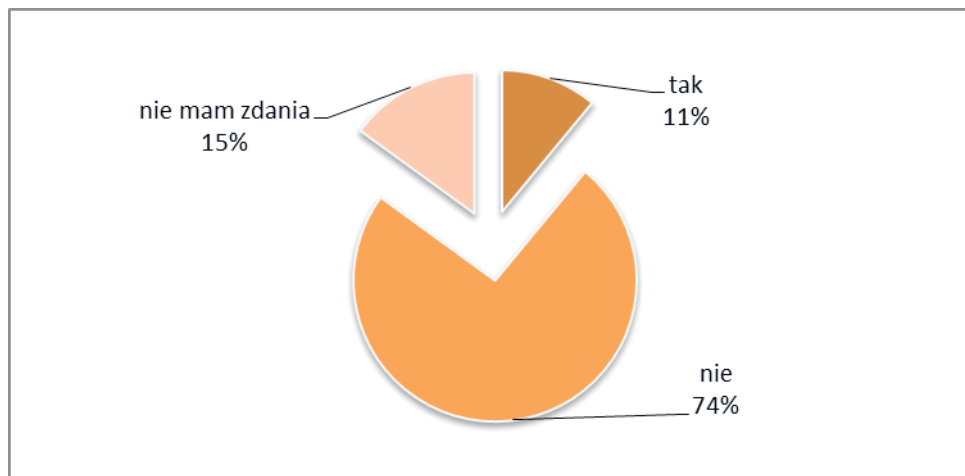
Komentarz: Według ankietowanych, organizacje pozarządowe wspomagające walkę z korupcją to (od najczęściej wskazanych): Transparency International, Fundacja Batorego, Fundacja Adama Smitha. Respondenci wskazali również media, Internet, programy publicystyczne, ABW oraz CBS.

Pytanie 12. Proszę o wskazanie, na jakim poziomie realizowane jest przeciwdziałanie korupcji w Polsce przez upoważnione służby: (zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: bardzo wysokim, wysokim, średnim, niskim, bardzo niskim, nie mam zdania). Pytanie mające na celu uzyskanie wiedzy na temat skuteczności służb zwalczających korupcję w Polsce oraz sposobu informowania opinii publicznej na temat realizowanych przez siebie zadań.

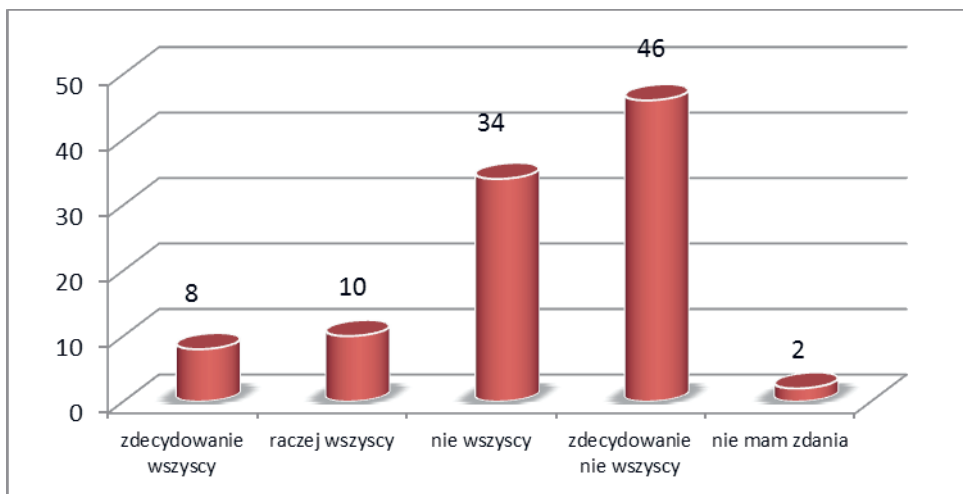
Komentarz: Zwalczanie korupcji to skuteczność służb powołanych do realizacji tych zadań. Poziom bardzo wysokiej skuteczności wskazało jedynie 1% badanych. Poziom wysoki wskazało 8% ankietowanych. Najwięcej, bo 58% wskazało na poziom średni. Wyniki pozwalają na postawienie hipotezy, iż poziom zwalczania korupcji przez służby jest niewystarczający.

Pytanie 13. Czy obowiązujące w Polsce przepisy prawne są wystarczające do przeciwdziałania korupcji? (zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: tak, nie, nie mam zdania). Pytanie ważne dla oceny naszego prawodawstwa krajowego dotyczącego zwalczania przestępczości korupcyjnej. Pytanie może stanowić impuls do dyskusji nad stosowanymi obecnie sposobami karania sprawców przestępstw korupcyjnych.

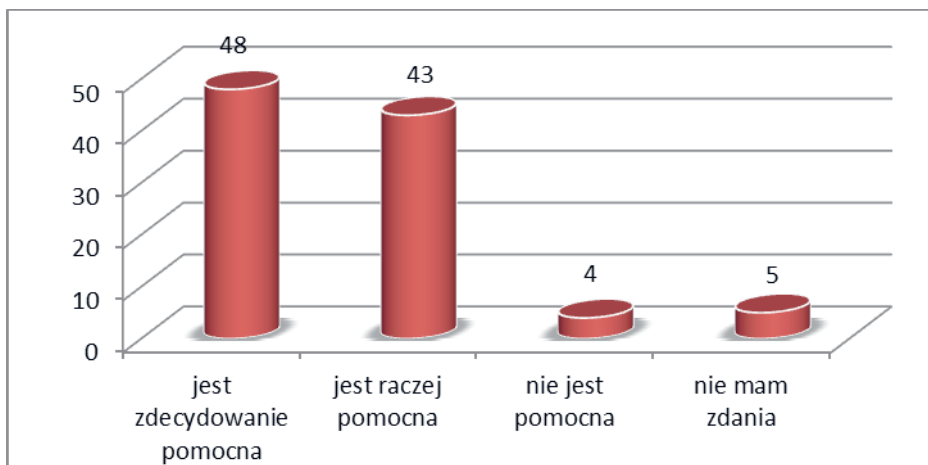
Komentarz: Zwalczanie korupcji to skuteczność systemu prawnego. Aż 74% badanych wskazało, iż nie są one skuteczne, 11% wskazało na ich skuteczność. Wniosek – należy przeprowadzić analizę obowiązujących przepisów prawnych pod kątem ich skuteczności. Analizę taką należałoby przeprowadzić we współpracy z analizą akt sądowych dotyczących korupcji.

Pytanie 14. Czy Pana/Pani zdaniem wszyscy w Polsce są równi wobec prawa za popełnione przestępstwa korupcyjne? (zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: zdecydowanie wszyscy, raczej wszyscy, nie wszyscy, zdecydowanie nie wszyscy, nie mam zdania). Bardzo ważne pytanie dotyczące osobistego odczucia społeczeństwa do stosowanego prawodawstwa. Pytanie dotyka aspektów sprawiedliwości społecznej, która jest niezwykle ważnym elementem dla poczucia bezpieczeństwa oraz nieuchronności sprawiedliwej kary za popełnione przestępstwo.

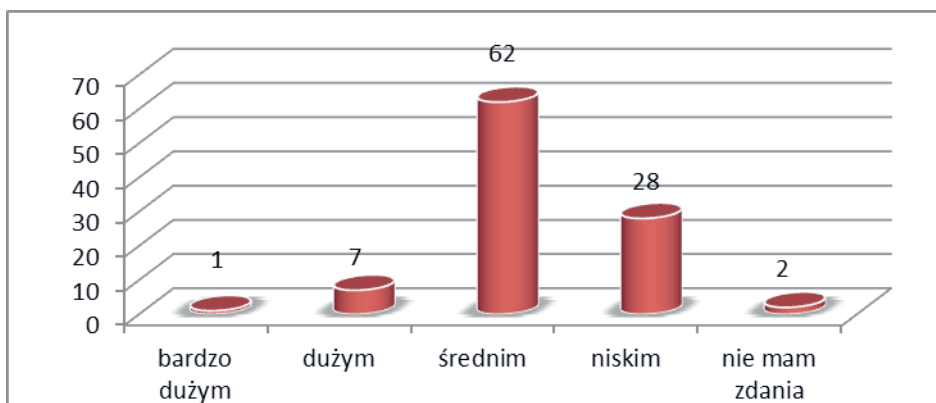
Komentarz: Równość wobec prawa wszystkich obywateli danego państwa to jedno z najważniejszych praw każdego obywatela – członka danej społeczności. Jak wygląda równość wobec prawa w naszym kraju, odpowiedzieli ankietowani. Jedynie 8% ankietowanych uważa, że zdecydowanie wszyscy są równi wobec prawa, 10% uważa, że raczej wszyscy. 34% badanych uważa, że nie wszyscy są równi wobec prawa, a aż 46% uważa, że zdecydowanie nie wszyscy. Wniosek - prawo w naszym kraju jest jedno, ale nie wszyscy są wobec niego równi.

Pytanie 15. Czy działalność mediów i dziennikarzy jest pomocna w ujawnianiu korupcji? (zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: jest zdecydowanie pomocna, jest raczej pomocna, nie jest pomocna, nie mam zdania). Pytanie dotyczy bardzo istotnego elementu wspierającego zwalczanie oraz ujawnianie przestępstw korupcyjnych, jakim niewątpliwie jest udział mediów w ujawnianiu i nagłaśnianiu tego typu zdarzeń.

Komentarz: w procesie ujawniania afer korupcyjnych swój udział mają media. Według ankietowanych działalność mediów jest zdecydowanie pomocna – 46%, jest raczej pomocna – 43% wskazań. Badanie wskazuje na potrzebę kontynuowania działalności dziennikarzy śledczych w obszarze ujawniania korupcji.

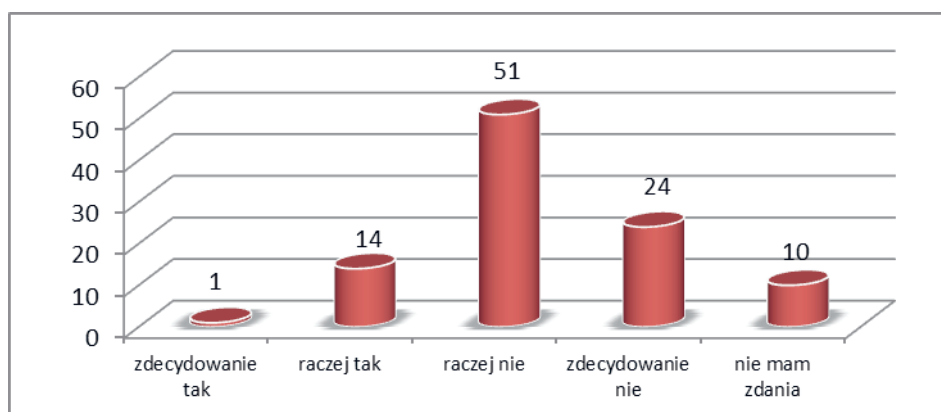
Pytanie 16. w jakim stopniu polski wymiar sprawiedliwości jest skuteczny w zakresie przeciwdziałania korupcji? (zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: *bardzo dużym, dużym, średnim, niskim, nie mam zdania*). Skuteczny wymiar sprawiedliwości to wymierzanie sprawiedliwych wyroków, to równość prawa wobec wszystkich, a w konsekwencji to sprawiedliwość społeczna.

Komentarz: Skuteczność wymiaru sprawiedliwości to skuteczność zwalczania przestępczości. Według 1% ankietowanych skuteczność jest bardzo duża, 7%

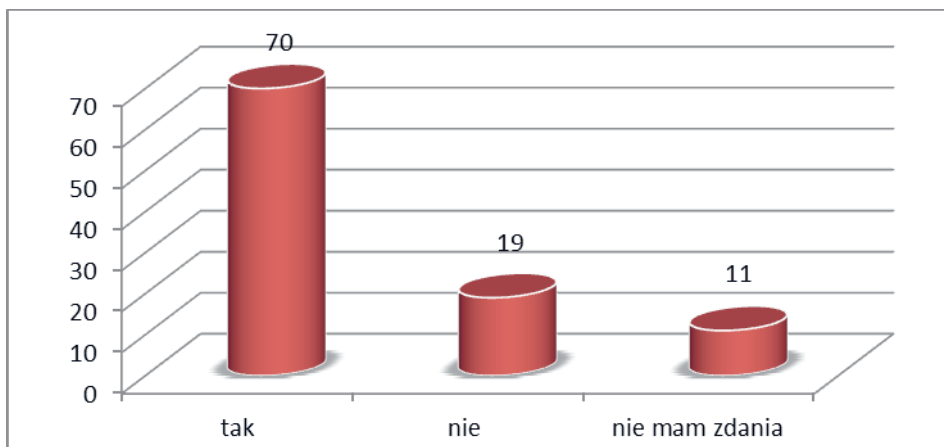
wskazuje na dużą skuteczność, co w połączeniu z pierwszym wskazaniem pozwala na postawienie hipotezy: skuteczność wymiaru sprawiedliwości w Polsce jest na niskim poziomie i nie daje gwarancji skutecznego zwalczania korupcji.

Pytanie 17. Czy wymierzane kary za popełniane przestępstwa korupcyjne są adekwatne do wyrządzonych strat? (zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie, nie mam zdania). Pytanie związane ze sprawiedliwością i odczuciami społecznymi w wydawanych przez sądy wyrokach. Społeczeństwo stosuje podstawową zasadę – większe przestępstwo to większa kara. Kara musi być adekwatna do popełnionego czynu i musi być wykonana.

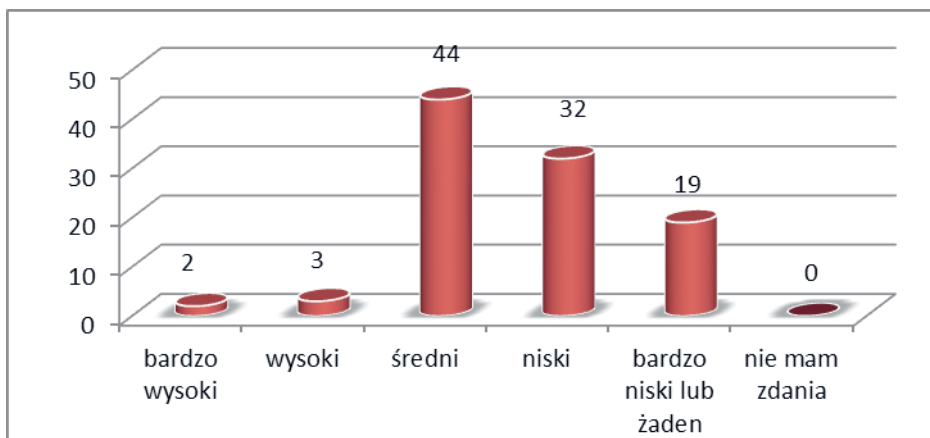
Komentarz: Skuteczne karanie to odpowiednie do rozmiaru przestępstw kary. Według ankietowanych kary za przestępstwa korupcyjne nie są adekwatne do popełnionych przestępstw. Odpowiedź raczej nie wybrało aż 51%, a odpowiedź zdecydowanie nie – 24%. Wynik ten wskazuje na zaniżanie kar za popełnianie przestępstwa korupcyjne. Dotyczy to w szczególności kar w zawieszeniu oraz braku kar finansowych – zwrotu nienależnych korzyści majątkowych powiększonych o ustawowe odsetki.

Pytanie 18. Czy zastosowanie zasady bezwzględnego zwrotu pieniędzy do wartości poniesionych strat wraz z należnymi odsetkami byłoby lepszym rozwiązaniem niż pozbawienie wolności? (zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: tak, nie, nie mam zdania). Pytanie ma celu zbadanie pomysłu polegającego na bezwzględnym zwrocie kwoty pieniędzy powiększonej o ustawowe odsetki z tytułu zwłoki, jaka została nienależnie przyjęta lub poniesionej straty.

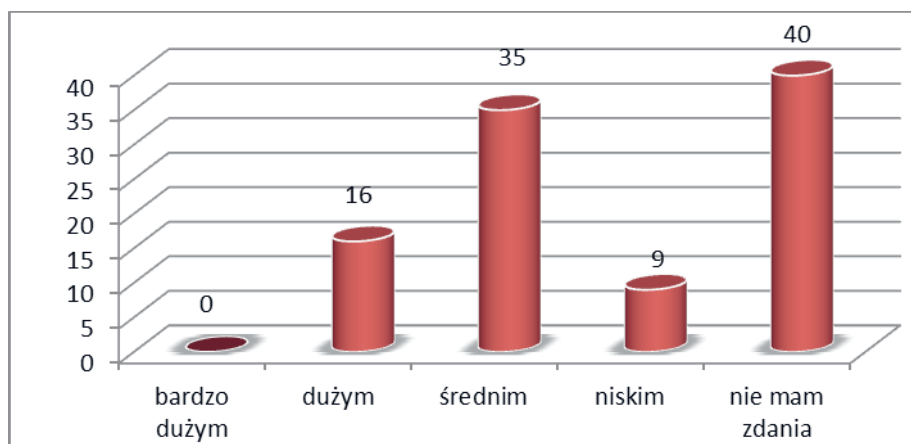
Komentarz: Skuteczne karanie to odpowiednie do rozmiaru przestępstw kary, ale to przede wszystkim zwrot nienależnych korzyści majątkowych powiększonych o ustawowe odsetki, co zostało już wskazane w komentarzu do pytania 17. Zwrot pieniędzy w ocenie 70% ankietowanych byłby skutecznym narzędziem w karaniu za popełnione przestępstwa korupcyjne. Przeciwnych jest prawie 1/5 badanych, a 11% nie miało zdania.

Pytanie 19. Jaki jest Pana/Pani zdaniem poziom zaangażowanie rządu w zwalczanie korupcji? (zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: *bardzo wysoki, wysoki, średni, niski, bardzo niski lub żaden, nie mam zdania*). Pytanie ma na celu uzyskanie informacji na temat oceny społeczeństwa w stosunku do elit rządzących w temacie zaangażowania w zwalczanie przestępczości korupcyjnej.

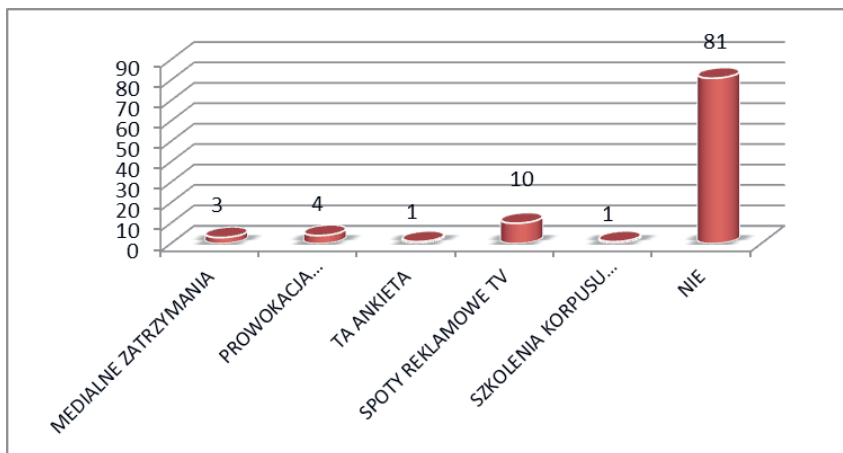
Komentarz: Zaangażowanie rządu w zwalczanie korupcji to nadzieja obywateli na praworządne państwo. Według 44% badanych zaangażowanie rządu jest na poziomie średnim, według 32% na poziomie niskim, a według 19% badanych na poziomie bardzo niskim lub żadnym. Poziom bardzo wysoki i wysoki wskazało odpowiednio 2% i 3% badanych. Wniosek: zaangażowanie rządu w zwalczanie korupcji jest niskim lub żadnym poziomem, a więc nadzieja na poprawę obecnej sytuacji jest mała.

Pytanie 20. w jakim stopniu organizacje pozarządowe typu Fundacja Batorego, Transparency International przyczyniają się obniżania poziomu korupcji w Polsce? (zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: bardzo dużym, dużym, średnim, niskim, nie mam zdania). Celem pytania było ustalenie, czy działalność organizacji pozarządowych wspierających walkę z korupcją jest znana społeczeństwu, czy obywatele mają wiedzę o zakresie ich działalności oraz uzyskiwanych efektach.

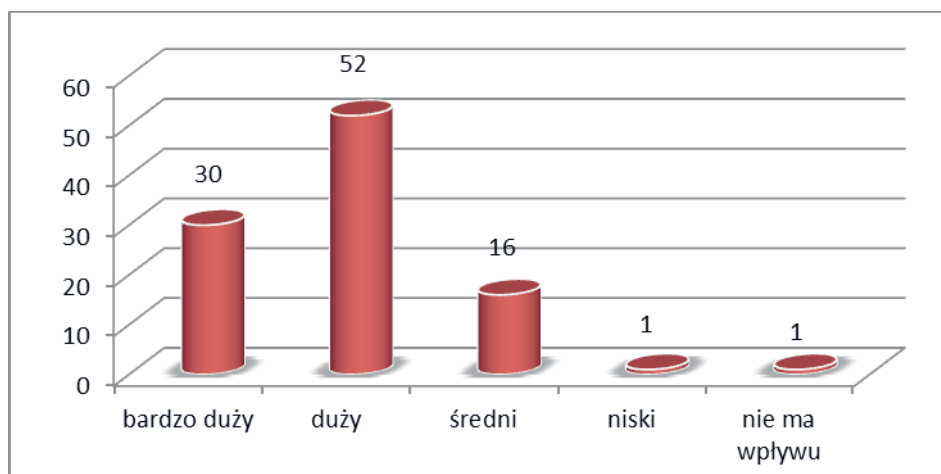
Komentarz: Udział organizacji pozarządowych w procesie obniżania poziomu korupcji jest istotny z punktu widzenia założeń, ponieważ każde działanie zmierzające do obniżenia skali korupcji jest niezwykle cenne i przydatne. Według 16% badanych udział organizacji w tym procesie jest duży, wg 35% średni, a wg 9% niski. Aż 40% badanych nie miało zdania. Wniosek: wiedza na temat działania i efektów prac organizacji jest niska.

Pytanie 21. Czy spotkał się Pan/Pani z akcjami mającymi na celu przeciwdziałanie korupcji w Polsce? TAK – opisz tą akcję, NIE. Skuteczne informowanie opinii społecznej o działaniach prowadzonych w kierunku zwalczania przestępczości korupcyjnej jest niezwykle istotne z punktu widzenia podnoszenia świadomości oraz edukowania od najmłodszych lat.

Komentarz: Informowanie społeczeństwa o problemie korupcji, o skali korupcji, powodach jej występowania, sposobach zwalczania oraz o działaniach prewencyjnych jest zadaniem bardzo ważnym i realizowanym przez państwo. w badaniu aż 81% osób nie ma wiedzy na temat jakichkolwiek akcji związanych ze zwalczaniem korupcji. Ci, którzy taką wiedzę mają, uzyskali ją z telewizji. Wyniki tego badania wskazują na potrzebę modyfikacji szeroko rozumianej działalności profilaktycznej.

Pytanie 22. Jak duży wpływ na jakość życia, rozwój własny oraz funkcjonowanie w społeczeństwie ma występowanie korupcji w Polsce? (zaznacz jedną odpowiedź z następujących możliwości: bardzo duży, duży, średni, niski, nie ma wpływu). Jakość życia, status ekonomiczny rodziny, praca to najważniejsze dobra w dzisiejszych trudnych dla gospodarki czasach. Dlatego też ustalenie stopnia wpływu występowania korupcji na te dobra, powinno stanowić istotny element wiedzy dla elit rządzących.

Komentarz: Wpływ korupcji na jednostkę, jej jakość życia, rozwój własny według badanych jest bardzo duży dla 30% i duży dla 52%. Badanie to wskazuje na ściśle powiązanie korupcji z poziomem życia obywateli. Im większa korupcja, tym jakość życia jest niższa.

Pytanie 23. Proszę o wskazanie co najmniej trzech działań, jakie należy podjąć w celu obniżenia poziomu korupcji w Polsce. Pytanie otwarte, szukające nowych rozwiązań w zakresie poprawy w zapobieganiu, ujawnianiu i zwalczaniu przestępczości korupcyjnej w Polsce.

Komentarz: Ankietowani przedstawili wiele możliwości od łagodnych sformułowań do działań drastycznych np. stosowanie prowokacji i permanentnej inwigilacji. Wybrane działania zostaną przedstawione według najczęściej pojawiających się propozycji:

- 1) większe kary, utrata stanowisk i konfiskata majątku;
- 2) permanentna inwigilacja rządzących i informowanie społeczeństwa o wszelkich nadużyciach;
- 3) kontrola przetargów i osób pełniących wysokie funkcje w państwie przez funkcjonariuszy CBA i innych właściwych służb;
- 4) wprowadzenie przejrzystych dla wszystkich przepisów;
- 5) kontrola władz na najwyższych szczeblach przez niezależne organy;
- 6) większe zarobki obywateli – poprawa sytuacji ekonomicznej;
- 7) zwiększenie skuteczności wymiaru sprawiedliwości.

PODSUMOWANIE

Korupcja dotyczy wszelkich możliwych obszarów i dziedzin życia społecznego, gospodarczego, ekonomicznego oraz przede wszystkim każdego obywatela. Przeprowadzone badania ankietowe miały na celu uzyskanie odpowiedzi na temat wpływu korupcji na funkcjonowanie i rozwój każdej jednostki społecznej. Skala korupcji w Polsce jest na wysokim poziomie i pomimo różnych zabiegów jej poziom jest w miarę „stabilny”, co niestety nie jest zjawiskiem pożądanym. Korupcja wpływa destabilizująco na bezpieczeństwo państwa, na rozwój gospodarczy i ekonomiczny. Analiza uzyskanych odpowiedzi pozwala na postawienie kilku hipotez.

1. Zjawisko korupcji w Polsce jest zjawiskiem powszechnym, które ma swoje korzenie w przeszłości i związane jest z mentalnością, kulturą oraz niskim poziomem ekonomicznym społeczeństwa.
2. Skomplikowane i zawiłe procedury naszego prawodawstwa są powodem braku wiary społeczeństwa w pozytywne załatwienie większości spraw, co automatycznie powoduje wśród ludzi potrzebę „przygotowania się”, czyli dania łapówki.
3. Korupcja będzie tak długo się rozwijała, jak długo nie będzie w Polsce skutecznego wymiaru sprawiedliwości, ściśle współpracującego z właściwymi służbami i organami podatkowymi.
4. Zaangażowanie państwa w zwalczanie korupcji musi być ściśle połączona z podejmowanymi działaniami we wszystkich obszarach i współdziałania odpowiednich organów władzy państwowej.
5. Wprowadzenie bezwzględnego obowiązku zwrotu na rzecz poszkodowanych (np. skarb państwa, samorząd, firma, osoba fizyczna) uzyskanych nienależnie korzyści majątkowych wraz z ustawowymi odsetkami w znaczący sposób przyczyni się do obniżenia zjawiska korupcji w Polsce.

REFERENCES

1. Pokruszyński W., *Kryteria bezpieczeństwa międzynarodowego*, WSGE, Józefów 2008.
2. Pokruszyński W., *Współczesne bezpieczeństwo narodowe*, WSGE, Józefów 2009.
3. Pokruszyński W., *Teoretyczne aspekty bezpieczeństwa*, WSGE, Józefów 2010.
4. Zawisza J., *Bezpieczeństwo narodowe i porządek publiczny w warunkach globalizacji*, Fundacja PRO POMERANIA, Słupsk 2009.